

Genomsnittsinkomst 2023 och 2024

I denna promemoria presenterar Konjunkturinstitutet underlag för beräkning av inkomstindex 2025 som tas fram på uppdrag av Pensionsmyndigheten. Underlaget består av en prognos för utvecklingen av hushållens genomsnittliga inkomster 2023 och 2024. Den baseras dels på en prognos för den pensionsgrundande inkomsten (utan begränsning av intjänandetak), dels på en prognos för antalet personer i åldern 16–64 eller 16–65 år (se avsnitt nedan) som uppbar dessa pensionsgrundande inkomster. Dessa två variabler utgör täljaren respektive nämnaren i genomsnittsinkomstmåttet. Redogörelsen bygger på Konjunkturinstitutets prognos som publicerades i *Konjunkturläget* i september 2024.¹

NY RIKTÅLDER

Då en ny riktålder infördes i pensionssystemet 2023 ändrades också socialförsäkringsbalken i termer av definitionen av inkomstindex.² Lagen stadgar att genomsnittsinkomsten som ligger till grund för framskrivningen av inkomstindex för 2025 och 2026 ska beräknas utifrån individer 16–65 år till skillnad från tidigare då detta skulle göras utifrån individer 16–64 år. På grund av denna förändring så redogör Konjunkturinstitutet i denna promemoria genomsnittsinkomsten för båda åldersgrupperna.

MAKROEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Först presenteras en kort redogörelse av de makroekonomiska förutsättningarna som ligger till grund för bedömningen av de pensionsgrundande inkomsterna (PGI) samt antalet med pensionsgrundande inkomster. Av särskild betydelse är utvecklingen av arbetsmarknaden och lönesumman.

Den svenska ekonomin gick 2023 in i en lågkonjunktur. Höga räntekostnader och hög inflation pressade hushållen som såg sin reala disponibla inkomst minska under 2023. Den svaga hushållskonsumtionen var en bidragande faktor till att BNP minskade mellan 2022 och 2023. Arbetsmarknaden trotsade inledningsvis den svaga ekonomiska utvecklingen med en tydlig uppgång i sysselsättningen första halvåret 2023. Under andra halvåret 2023 gav emellertid den svagare ekonomiska aktiviteten avtryck på arbetsmarknaden med en uppgång i arbetslösheten och en negativ sysselsättningstillväxt som följd. Arbetskraftsdeltagandet ökade något under 2023. Tidigt under 2023 slöts nya avtal på svensk arbetsmarknad och ökningstakten i de nominella lönerna växlade upp från halvårsskiftet och nådde ca 4 procent i årstakt.

Inflationstakten sjönk under 2023, men från en hög nivå och den höga inflationen juni 2022 – juni 2023 innebar att prisbasbeloppet höjdes med 8,7 procent. Flera ersättningar som är pensionsgrundande, bland andra föräldrapenning och sjukpenning, är knutna till

¹ Prognoserna för inkomstindex i *Konjunkturläget* kan skilja sig åt från den prognos som presenteras inom ramen för uppdraget till Pensionsmyndigheten. En anledning är att Konjunkturinstitutet har tillgång mer aktuell information när inkomstindex prognosticeras åt Pensionsmyndigheten.

² Se SFS 2022:878 Lag om ändring i socialförsäkringsbalken 58 kap. 11 §

prisbasbeloppet.³ Den kraftiga ökningen av prisbasbeloppet innebar därför att det blev en stark ökning av dessa inkomster mellan 2022 och 2023. På så sätt har prisbasbeloppet en direkt inverkan på pensionsgrundande inkomster (täljaren i genomsnittsinkomsten). Prisbasbeloppet påverkar även antalet personer med pensionsgrundande inkomster (nämnaren i genomsnittsinkomsten). När prisbasbeloppet höjs så höjs också tröskeln för att inkluderas som en person med pensionsgrundande inkomster (för att inkluderas behöver man ha pensionsgrundande inkomster som uppgår till åtminstone 42,3 procent av prisbasbeloppet ett inkomstår). Därmed kan prisbasbeloppet påverka genomsnittsinkomsten både genom täljaren och nämnaren. En stor förändring i prisbasbeloppets ökningstakt behöver därför beaktas i en prognos av genomsnittsinkomstens förändring från ett år till ett annat.

Lågkonjunkturen har fortsatt gjort avtryck på arbetsmarknaden under 2024 och arbetslösheten når sin kulmen under andra halvåret i år. Inflationen föll snabbt men prisnivån och ränteläget ligger fortsatt högt och hushållen har fortsatt hållit igen i konsumtionen vilket fördjupar lågkonjunkturen. Trots en nedväxling i centrala avtal ligger löneökningstakten kvar på ca 4 procent för helåret 2024. Prisbasbeloppet höjdes återigen kraftigt med 9,1 procent.

BERÄKNING AV GENOMSNIITTSINKOMSTEN

Genomsnittsinkomsten utgörs som ovan beskrivits av en kvot där summan av de pensionsgrundande inkomsterna som tjänats in av personer i åldersgruppen 16–64 respektive 16–65 år sätts i relation till antalet personer som under året erhållit sådana inkomster. De pensionsgrundande inkomsterna görs utan den övre gränsen på 7,5 inkomstbasbelopp och efter avdrag för allmän pensionsavgift. Även inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning (ISA) i den pensionsgrundande inkomsten. Sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning och personer som enbart har sådan inkomst ingår däremot inte i inkomstmåttet. Prognosen av genomsnittsinkomsten baseras på Konjunkturinstitutets modeller för pensionsgrundande inkomster och antal personer med pensionsgrundande inkomster samt deklaraionsuppgifter från Skatteverket. Tabell 1 och 2 redovisar utfallet för genomsnittsinkomsten 2022 och Konjunkturinstitutets prognos för denna 2023 och 2024 för åldersgrupperna 16–64 respektive 16–65 år.

UTVECKLING AV GENOMSNIITTSINKOMSTEN

År 2023 ökar genomsnittsinkomsten med 5,1 procent. Det är en förhållandevis hög uppgång och ökningen drivs av en hög löneökningstakt, en ökning av prisbasbeloppet och en över helåret stärkt arbetsmarknad. Det syns även i att deklaraionsutfallet i september (färdigställt till 97 procent) påvisar en hög ökningstakt för den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten.

År 2024 ökar genomsnittsinkomsten med 4,2 procent, vilket även det är en hög utvecklingstakt. Trots att löneökningarna och utvecklingen för prisbasbeloppet är liknande de som observerades 2023, så växlar ökningstakten ner något. Detta förklaras i huvudsak av en försämrad arbetsmarknad – det vill säga att en större andel av arbetskraften är arbetslösa 2024 i jämförelse med 2023 och vice versa för andelen sysselsatta.

³ Taken för föräldrapenning och sjukpenning är 7,5 respektive 10 prisbasbelopp.

Tabell 1 Genomsnittsinkomsten (åldersgruppen 16–64 år)

	2022 Utfall	2023 Föregående	2023 Nuvarande	2024 Nuvarande
PGI + inkomster över tak 16–64 år (miljoner kronor)	2 105 350	2 202 090	2 216 305	2 324 998
<i>Procentuell förändring</i>	5,8	4,6	5,3	4,9
Inkomstrelaterad SA (miljoner kronor)	17 021	18 776	18 712	20 703
<i>Procentuell förändring</i>	-9,3	10,3	9,9	10,6
Inkomster i inkomstmåttet (miljoner kronor)	2 122 372	2 220 866	2 235 017	2 345 701
<i>Procentuell förändring</i>	5,7	4,6	5,3	5,0
Antal personer 16–64 år med PGI	5 594 497	5 651 377	5 607 647	5 650 000
<i>Procentuell förändring</i>	2,0	1,0	0,2	0,8
Genomsnittsinkomst	379 368	392 978	398 566	415 168
<i>Procentuell förändring</i>	3,6	3,6	5,1	4,2

Tabell 2 Genomsnittsinkomsten (åldersgruppen 16–65 år)

	2022 Utfall	2023 Föregående	2023 Nuvarande	2024 Nuvarande
PGI + inkomster över tak 16–65 år (miljoner kronor)	2 126 613	2 224 299	2 238 655	2 348 444
<i>Procentuell förändring</i>	5,8	4,6	5,3	4,9
Inkomstrelaterad SA (miljoner kronor)	17 021	18 776	18 712	20 703
<i>Procentuell förändring</i>	-9,3	10,3	9,9	10,6
Inkomster i inkomstmåttet (miljoner kronor)	2 143 634	2 243 0747	2 257 367	2 369 147
<i>Procentuell förändring</i>	5,6	4,6	5,3	5,0
Antal personer 16–65 år med PGI	5 669 704	5 727 671	5 683 351	5 725 000
<i>Procentuell förändring</i>	2,0	1,0	0,2	0,7
Genomsnittsinkomst	378 086	391 621	397 189	413 825
<i>Procentuell förändring</i>	3,6	3,6	5,1	4,2

Anm. Utfall och prognos baseras på åldersgruppen 16-64 år då historiska utfallsdata inte levererats för åldersgruppen 16-65 år.